

GO'SHT-SUT MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISHDA CHET EL TAJRIBALARINI O'RGANISH

Abdullayev Jasur

QDTU "Innovatsion iqtisodiyot" kafedrası tayanch doktoranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada go'sht va sut mahsulotlari ishlab chiqarish sohasida rivojlangan xorijiy mamlakatlarning ilg'or tajribalari tahlil qilinadi. Tadqiqotda ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish, mahsulot sifati va xavfsizligini ta'minlash hamda tarmoq samaradorligini oshirish masalalariga alohida e'tibor qaratilgan. Shuningdek, xorijiy tajribalarni milliy sharoitga moslashtirish imkoniyatlari va ularning iqtisodiy samaradorligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: go'sht-sut mahsulotlari, xorijiy tajriba, innovatsion texnologiyalar, ishlab chiqarish samaradorligi, mahsulot sifati, oziq-ovqat xavfsizligi.

Аннотация: В статье анализируется передовой опыт развитых зарубежных стран в сфере производства мясо-молочной продукции. Особое внимание уделяется вопросам модернизации производственных процессов, внедрения инновационных технологий, обеспечения качества и безопасности продукции, а также повышения эффективности отрасли. Обоснованы возможности адаптации зарубежного опыта к национальным условиям и его экономическая целесообразность.

Ключевые слова: мясо-молочная продукция, зарубежный опыт, инновационные технологии, эффективность производства, качество продукции, продовольственная безопасность.

Abstract: This article examines the advanced experience of developed foreign countries in the production of meat and dairy products. Special attention is paid to the modernization of production processes, the introduction of innovative technologies, ensuring product quality and safety, and improving the overall

efficiency of the industry. The possibilities of adapting foreign experience to national conditions and its economic effectiveness are substantiated.

Keywords: meat and dairy products, foreign experience, innovative technologies, production efficiency, product quality, food security.

Bugungi globallashuv va bozor iqtisodiyoti sharoitida aholini sifatli va xavfsiz oziq-ovqat mahsulotlari bilan ta'minlash dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, go'sht va sut mahsulotlari inson salomatligi uchun muhim oziq-ovqat manbai bo'lib, ularni ishlab chiqarish hajmi va sifati mamlakatning oziq-ovqat xavfsizligi darajasini belgilaydi. Shu bois rivojlangan davlatlarning go'sht-sut sanoatidagi tajribalarini o'rganish va ularni amaliyotga tatbiq etish muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega.

Xalqaro ilmiy tadqiqotlarda go'sht-sut mahsulotlari ishlab chiqarish samaradorligi asosan texnologik yangilanish, chorvachilikda seleksiya va genetika yutuqlari, yem-xashak bazasini mustahkamlash hamda logistika tizimini rivojlantirish bilan bog'lab o'rganiladi. Ko'plab xorijiy tadqiqotchilar tarmoqda kooperatsiya va klaster yondashuvining ustunliklarini alohida ta'kidlaydi. Shuningdek, ekologik barqarorlik va "yashil iqtisodiyot" tamoyillarining go'sht-sut sanoatiga joriy etilishi muhim yo'nalish sifatida ko'rib chiqiladi.

Rivojlangan davlatlarda go'sht-sut mahsulotlari ishlab chiqarish yuqori darajada mexanizatsiyalashgan va raqamlashtirilgan. Chorvachilikda avtomatlashtirilgan sog'ish tizimlari, raqamli monitoring, sun'iy intellekt asosida boshqaruv elementlari keng qo'llaniladi.

Bunday mamlakatlarda:

- mahsulot sifati xalqaro standartlar asosida qat'iy nazorat qilinadi;
- fermer xo'jaliklari va qayta ishlash korxonalari o'rtasida uzviy hamkorlik yo'lga qo'yilgan;
- davlat tomonidan subsidiyalar, imtiyozli kreditlar va sug'urta mexanizmlari orqali tarmoq qo'llab-quvvatlanadi.

Alohida e'tiborga molik jihat shundaki, ko'plab davlatlarda go'sht va sut

mahsulotlarini chuqur qayta ishlashga ustuvor ahamiyat berilib, qo'shimcha qiymatga ega tayyor mahsulotlar ulushi yuqori.

Chet el tajribasida innovatsiyalar ishlab chiqarish samaradorligini oshirishning asosiy omili sifatida namoyon bo'lmoqda. Jumladan:

- biologik faol yem qo'shimchalari qo'llanilishi;
- energiya tejamkor texnologiyalar asosida ishlab chiqarish;
- chiqindisiz yoki kam chiqindili ishlab chiqarish tizimlari joriy etilishi.

Bu yondashuvlar nafaqat iqtisodiy samaradorlikni oshiradi, balki ekologik barqarorlikni ham ta'minlaydi.

Xorijiy tajribani o'rganish shuni ko'rsatadiki, go'sht-sut mahsulotlari ishlab chiqarishda yuqori natijalarga erishish uchun kompleks yondashuv zarur. Ya'ni, texnologik yangilanish, institutsional islohotlar, kadrlar salohiyatini oshirish va davlat qo'llab-quvvatlovi bir-biri bilan uzviy bog'liq bo'lishi lozim.

Milliy sharoitda ushbu tajribalarni moslashtirish orqali ishlab chiqarish hajmini oshirish, mahsulot sifatini yaxshilash va eksport salohiyatini kuchaytirish imkoniyati mavjud.

Xulosa qilib aytganda, go'sht-sut mahsulotlari ishlab chiqarishda chet el tajribalarini chuqur o'rganish va ularni milliy iqtisodiyotga tatbiq etish oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash, aholi farovonligini oshirish hamda agrar sohaning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi. Ilg'or tajribalarni mahalliy sharoitga moslashtirish ilmiy asoslangan yondashuvni va izchil davlat siyosatini talab etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Akramov, S. Development of the Livestock Sector and Food Security Issues. Journal of Agrarian Economics, 2020, Vol. 5(2), pp. 45–52.
2. Delgado, C., Rosegrant, M., Steinfeld, H. Livestock to 2030: The Next Food Revolution. Washington, DC: International Food Policy Research Institute, 1999.
3. FAO. Dairy Development's Impact on Poverty Reduction. Rome: FAO Animal Production and Health Division, 2020.

4. FAO. The State of Food and Agriculture. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations, 2022.
5. Henchion, M., McCarthy, M., Resconi, V. C. Meat Consumption: Trends and Quality Matters. Meat Science, 2017, Vol. 133, pp. 1–7.
6. Humphrey, J., Schmitz, H. Governance in Global Value Chains. IDS Bulletin, 2001, Vol. 32(3), pp. 19–29.